

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1799/2563

นาย พ. โจทก์ บริษัท ศ. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 47, ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 172, พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 22, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 11, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 12, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 29

ย่อ / หลักกฎหมาย

แผ่นป้ายโฆษณาของจำเลยข้อความว่า "ให้เงินกู้ค่ะ มีบ้านมีรถเงินสดทันใจ ไม่โอนเล่ม ไม่จดจำนอง" และ "ให้เงินกู้ จัด 2 แสน รถยนต์ไม่ต้องโอน ทะเบียนรถทุกชนิด รถไถ โฉนดบ้าน ที่ดิน คอนโด" แม้ป้ายโฆษณาจะระบุให้ติดต่อกับสาขาของจำเลยคนละสาขา แต่ก็เป็นการใช้โฆษณา การให้เงินกู้ของจำเลย เมื่อโจทก์เข้าทำธุรกรรมทางการเงินกับจำเลยเนื่องมาจากการโฆษณา ตามแผ่นป้ายดังกล่าว จึงถือว่าแผ่นป้ายโฆษณาดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาระหว่างโจทก์ ผู้บริโภคกับจำเลยผู้ประกอบการ ตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 มาตรา 11 เมื่อ รถที่โจทก์โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่จำเลยเป็นรถแทรกเตอร์ชุดตกประเภทเดียวกับที่ระบุในแผ่น ป้ายโฆษณาว่าไม่โอนเล่ม การที่จำเลยให้โจทก์กู้เงินโดยทำสัญญาเช่าซื้อและมีการโอนกรรมสิทธิ์ รถแทรกเตอร์ให้แก่จำเลยจึงไม่เป็นไปตามที่โฆษณา การโฆษณาดังกล่าวของจำเลยถือได้ว่าเป็น ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการตามมาตรา 22 (2) แห่ง พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ถือเป็นโฆษณาโดยใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมมีลักษณะ เป็นการลวงผู้บริโภคซึ่งมีโทษทางอาญาตามมาตรา 47 อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน สัญญาเช่าซื้อระหว่างโจทก์กับจำเลยจึงเกิด จากการกระทำที่ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมายและขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของ ประชาชน ตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 โจทก์ย่อมไม่อาจอ้างเป็นเหตุฟ้อง เรียกค่าเสียหายได้ และต้องคืนทรัพย์สินต่อกันตามบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ จำเลยจึงต้อง ส่งมอบรถแทรกเตอร์คันพิพาทคืนแก่โจทก์และโจทก์มีหน้าที่ต้องคืนเงินที่รับมาจากจำเลยทั้งหมด ให้แก่จำเลย โดยต้องนำเงินที่โจทก์ชำระเงินให้แก่จำเลยไปแล้ว มาหักออกจากจำนวนที่โจทก์ต้อง รับผิด และเมื่อการคืนทรัพย์สินหรือเงินอันเกิดจากโมฆะกรรม ไม่มีบทกฎหมายใดบัญญัติให้ต้องใช้ ดอกเบี้ย ศาลจึงไม่อาจพิพากษาให้โจทก์ชำระดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ต้องคืน แต่มีอำนาจเพิกถอน รายการจดทะเบียนอันเกิดจากนิติกรรมอันเป็นโมฆะนั้นเสียได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยเพิกถอนการโอนกรรมสิทธิ์รถแทรกเตอร์หมายเลขทะเบียน ตค 4442 สูขทัย ให้จำเลยส่งมอบรถแทรกเตอร์คืนโจทก์ในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี หากคืนไม่ได้ให้ใช้ ราคาแทน 3,000,000 บาท ให้จำเลยใช้ค่าขาดประโยชน์ 7,000,000 บาท รวมเป็นเงิน 10,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงิน 7,000,000 บาท นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับขอให้ศาลกล่าวในคำพิพากษาว่าสงวนสิทธิที่จะแก้ไข คำพิพากษาเกี่ยวกับจำนวนค่าเสียหายในอนาคตและขอให้กำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่ โจทก์นอกจากความเสียหายที่แท้จริงด้วย จำเลยให้การขอไต่ถามฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 แผนกคดี ผู้บริโภคพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกาโดยศาลฎีกาแผนกคดี ผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นเจ้าของรถแทรกเตอร์หมายเลขทะเบียน ตค 4442 สุโขทัย จำเลยประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อ โจทก์ไปขอกู้เงินจำเลย 300,000 บาท พนักงานจำเลยให้โจทก์ส่งมอบใบคู่มือ จดทะเบียนรถและโอนกรรมสิทธิ์รถแทรกเตอร์ให้แก่จำเลยและให้โจทก์ทำสัญญาเช่าซื้อโดยมี เงื่อนไขผ่อนชำระค่าเช่าซื้อ 24 งวด งวดละ 19,795 บาท หลังทำสัญญาโจทก์ผ่อนชำระเพียง 10 งวดเศษ แล้วผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อจนครบระยะเวลาตามสัญญา จำเลยจึงมีหนังสือบอกเลิกสัญญา และให้โจทก์ส่งมอบรถแทรกเตอร์คืน ต่อมาวันที่ 11 ธันวาคม 2556 จำเลยติดตามยึด รถแทรกเตอร์คืนจากโจทก์ได้ มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาเพียงประการ เดียวว่า สัญญาเช่าซื้อระหว่างโจทก์กับจำเลยมีผลใช้บังคับหรือไม่ เห็นว่า แม้โจทก์จะทำ หนังสือสัญญาเช่าซื้อรถแทรกเตอร์กับจำเลย ทั้งมีการผ่อนชำระเงินค่าเช่าซื้อมาถึง 10 งวดเศษ แล้วก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความตามแผ่นป้ายโฆษณาของจำเลย แผ่นแรกระบุข้อความว่า บริษัทศรีสวัสดิ์ พาวเวอร์ 1979 จำกัด (มหาชน) ให้เงินกู้คะ มีบ้านมีรถเงินสดทันใจ ไม่โอนเล่ม ไม่จดจำนอง และแผ่นที่ 2 ภาพที่ 1 ด้านบนระบุข้อความว่า ให้เงินกู้ จัด 2 แสน รถยนต์ไม่ต้องโอน ส่วนภาพที่ 2 ด้านล่างระบุข้อความว่า ให้เงินกู้คะ ทะเบียนรถทุกชนิด รถไถ โฉนดบ้าน ที่ดิน คอนโด แม้แผ่นป้ายโฆษณาทั้งสองแผ่นดังกล่าวจะระบุรายละเอียดให้ติดต่อกับสาขาของจำเลย คนละสาขา และหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อคนละหมายเลขก็ตาม แต่แผ่นป้ายโฆษณาทั้งสองแผ่น ล้วนแล้วแต่เป็นการโฆษณากิจการของจำเลยที่ระบุให้เงินกู้โดยไม่มีข้อความระบุไว้ชัดเจนว่า เฉพาะสาขาใด อย่างไร ประกอบกับจำเลยมิได้นำสืบให้เห็นว่าเงื่อนไขตามแผ่นป้ายโฆษณาแต่ละ แผ่นเป็นเงื่อนไขของแต่ละสาขาแยกต่างหากจากกัน ไม่ใช่เงื่อนไขเดียวกันทุกสาขา ทั้งที่จำเลยมี ภาระการพิสูจน์ถึงการให้บริการที่อยู่ในความรู้อยู่เห็นโดยเฉพาะของจำเลยที่เป็นฝ่ายผู้ประกอบการ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 มาตรา 29 ข้อเท็จจริงจึงต้องรับฟังตามที่ โจทก์นำสืบซึ่งได้ความว่า ก่อนที่โจทก์และจำเลยจะทำสัญญาเช่าซื้อ โจทก์เข้าติดต่อทำธุรกรรม ทางการเงินกับจำเลยเนื่องจากการโฆษณาตามแผ่นป้ายทั้งแผ่นที่ 1 และแผ่นที่ 2 ดังกล่าว แผ่น ป้ายโฆษณาดังกล่าวจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาระหว่างโจทก์กับผู้บริโภคกับจำเลยผู้ประกอบการ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 มาตรา 11 เมื่อรถที่โจทก์โอนกรรมสิทธิ์ให้ แก่จำเลยเป็นรถแทรกเตอร์ ลักษณะชุดตัวซึ่งปรากฏภาพรถประเภทเดียวกันในแผ่นป้ายโฆษณา แผ่นแรกทีระบุว่าไม่โอนเล่ม ซึ่งต่างจากภาพรถที่ปรากฏในแผ่นป้ายโฆษณาแผ่นที่ 2 ภาพที่ 1 ที่ เป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลทั่วไป การที่โจทก์ไปติดต่อขอกู้เงินกับจำเลยแล้วจำเลยให้โจทก์ทำสัญญา เช่าซื้อและมีการโอนกรรมสิทธิ์รถแทรกเตอร์ให้แก่จำเลยนั้นจึงไม่เป็นไปตามการโฆษณาของ จำเลย การโฆษณาดังกล่าวของจำเลยจึงถือได้ว่าเป็นข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดใน สารสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการตามมาตรา 22 (2) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 อันเป็นการโฆษณาโดยใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคมีลักษณะเป็นการ ลวงผู้บริโภคซึ่งมีโทษทางอาญาดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 47 และเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งยังเป็นพฤติการณ์ที่แสดงว่าจำเลย ผู้ประกอบธุรกิจใช้สิทธิไม่สุจริตโดยไม่ได้คำนึงถึงมาตรฐานทางการค้าที่เหมาะสมภายใต้ระบบ ธุรกิจที่เป็นธรรมตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 มาตรา 12 ด้วย

การทำสัญญาเช่าซื้อ ระหว่างโจทก์กับจำเลยจึงเกิดจากการกระทำที่ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ย่อมตกเป็นโมฆะตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 และเมื่อสัญญาเช่าซื้อเป็นโมฆะ โจทก์ย่อมไม่อาจอ้างเป็นเหตุฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ เพราะโมฆะกรรมถือว่าเสียเปล่ามาแต่เริ่มแรกเสมือนหนึ่งว่าไม่เคยมีการทำสัญญากัน และหากจะต้องมีการคืนทรัพย์สิน จำต้องนำบทบัญญัติว่าด้วยลามิควรรได้ มาใช้บังคับตามมาตรา 172 วรรคสอง อันมีผลให้จำเลยจะต้องส่งมอบรถแทรกเตอร์กลับคืนให้แก่ โจทก์และโจทก์มีหน้าที่ต้องคืนเงินที่รับมาจากจำเลยไปแล้วทั้งหมดแก่จำเลย ซึ่งข้อนี้โจทก์นำสืบ ว่า โจทก์ได้รับเงินจากจำเลย 291,000 บาท โดยจำเลยไม่อาจหักล้างให้ฟังเป็นอย่างอื่น โจทก์จึง ต้องรับผิดชอบเงินจำนวนดังกล่าว แต่เมื่อได้รับความจากนายมงคล ผู้รับมอบอำนาจจำเลยเบิกความว่า โจทก์ชำระเงินคืนให้แก่จำเลยไปแล้ว 213,950 บาท ตามการดลฎกนี้ประกอบกับการชำระหนี้ของ โจทก์ ไม่ได้ความว่าเป็นการชำระหนี้ตามอำเภอใจ หรือเป็นการชำระหนี้โดยฝ่าฝืนข้อกฎหมายหรือ ศีลธรรมอันดีจึงต้องนำเงินจำนวนดังกล่าวมาหักออกจากจำนวนที่โจทก์ต้องรับผิดชอบ และในการคืน ทรัพย์สินอันเกิดจากโมฆะกรรมซึ่งเป็นเงินจำนวนหนึ่งนั้น ไม่มีบทกฎหมายใดบัญญัติให้ต้องคืน พร้อมดอกเบี้ย และคดีนี้จำเลยมิได้ฟ้องแย้งหรือมีคำขอให้โจทก์ต้องรับผิดชอบเงินพร้อมดอกเบี้ย ศาลย่อมไม่อาจพิพากษาให้โจทก์ชำระดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่โจทก์จะต้องคืนแก่จำเลยได้ นอกจากนี้เมื่อนิติกรรมเป็นโมฆะอันถือเสมือนว่าไม่มีนิติกรรม ศาลย่อมมีอำนาจเพิกถอนรายการ จดทะเบียนอันเกิดจากนิติกรรมอันเป็นโมฆะนั้นเสียได้ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เพิกถอนรายการ จดทะเบียนรถแทรกเตอร์ (รย.13) ลักษณะ รถชุดตก หมายเลขทะเบียน ตค 4442 สุโขทัย หมายเลขตัวถัง YN19065 หมายเลขเครื่องยนต์ 6D31-045505 และให้จำเลยส่งมอบ รถแทรกเตอร์คันดังกล่าวคืนแก่โจทก์ กับให้โจทก์คืนเงิน 77,050 บาท แก่จำเลย ค่าฤชาธรรมเนียม ขั้นฎีกาให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6

องค์คณะ

วีรวิทย์ สายสมบัติ · ประมวลู รักศีลธรรม · ทองธาร เหลืองเรืองรอง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1799/2563>